

ne svijetlosive boje u plavkastu. Drvo ispod obojene kore je tamno, omeđeno svijetlom granicom prema zdravom drvetu.

Nakon ustanovljenja oštećenja na terenu uzorak drva se analizira u laboratoriju, a nakon potvrđene dijagnoze stablo se uklanja sukladno odredbama Dekreta uz porabne mjere opreza.

Sanitarna služba provela je istraživanja koja počinju popisom svih stabala platane provincije Ferrara (preko 10000 stabla). Radi boljeg lociranja upotrijebljen je GPS, kartiranje i zračno snimanje terena. Uporaba colorortofoto karata omjera 1:10000 je velika je pomoć u evidenciji gradskih drvoreda, gdje je uporaba GPS-a otežana, unatoč uporabi antena.

Kombinirane metode omogućuju vrlo detaljnu evidenciju svih stabala platana.

Svijet industrije: Uniconfort, napredna tehnika

U San Martinu di Lupari (PD) sjedište je Uniconforta, koji predstavlja jednu od vodećih europskih tvrtki proizvođača kotlovnica za energiju iz biomase.

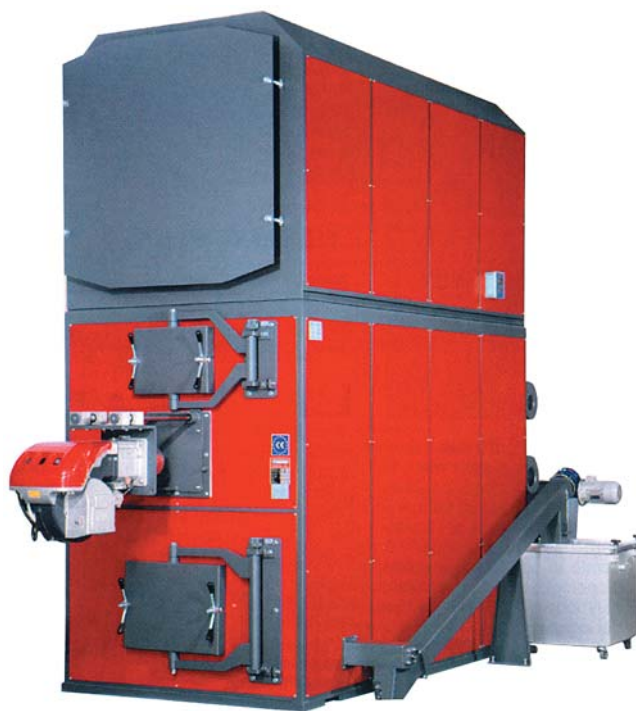
Od godine 1955. ova tvrtka uspješno radi na području napredne termotehnike i specijalizirana je za proizvodnju kotlovnica na bazi otpadaka od drveta s automatskim doziranjem. Ove se kotlovnice primjenjuju u drvenoj industriji, poljoprivredi i rasadničkoj proizvodnji te središnjem i mrežnom zagrijavanju stambenih kompleksa.

Široki program proizvodnje Uniconforta sastoji se od modela od 80000 kcal/h do 5000000 kcal/h, proizvedenih u raznim varijantama, za produkciju tople vode, pregrijane vode, pare i diatermičkog ulja. Modeli se razlikuju po načinu alimentacije i po plamenicima koji su prilagođeni vrsti goriva koje korisnik želi upotrebljavati.

Tehnička rješenja omogućavaju sagorijevanje vrlo vlažnog goriva (čak 100 % vlažnosti) različite krupnoće.

Kontroliranje sagorijevanja programirano je i automatizirano s kontinuiranom emisijom energije.

Tvrtka isporučuje kompletno postrojenje od silosa do dimnjaka, rješenja za uskladištenje goriva ovisno o

Model kotlovnice Uniconfort za vlažnu biomasu

pojednim situacijama te sustave za filtriranje dima u skladu s postojećim normativima.

Uporaba biomase za proizvodnju energije podrazumijeva korištenje obnovljivog goriva koje ne sudjeluje u opasnom učinku staklenika, jer ugljični dioksid koji se oslobađa sagorijevanjem biomase ekvivalentan je onome kojega biljke apsorbiraju prilikom rasta, za razliku od tradicionalnih goriva (nafta, ugljen i plin) kod kojih je ugljik uzet iz zemlje i ispušten u atmosferu.

Uniconfort je jedno od malobrojnih talijanskih tvrtki koja uspješno kombinira zahtjeve okoliša s ekonomskim i tehnološkim potrebama tržišta.

Za informacije:

Uniconfort srl, Via dell'Industria 21
-35018-San Martino di Lupari (PD)

Telefon: 0039-049-5952052, fax 049-5952099

Frane Grospić

Željko Poljak:

ZLATNA KNJIGA HRVATSKOG PLANINARSTVA

U biblioteci: Zlatna knjiga hrvatskog sporta izdali Libera Editio d.o.o.
i Hrvatski planinarski savez u Zagrebu 2004. godine

Autor Željko Poljak, liječnik i planinar i nadasve značajan planinarski spisatelj, dugogodišnji urednik

časopisa Hrvatski planinar, odvažio se u svojoj 78. godini života iznijeti na svijet djelo enciklopedijskog for-

mata, ali i odgovarajućeg sadržaja. Svojim temeljitim poznavanjem povijesti planinarstva u Hrvatskoj i šire te raspoložujući vlastitom građom, kao i građom Hrvatskog planinarskog saveza, objedinio je u jednoj knjizi sve što se u planinarskom životu Hrvatske događalo kroz cjelokupnu njenu povijest, po prvi put se ne obazirući ili libeći govoriti o dijelovima te povijesti koju je u neka druga doba bilo zgodno prešutjeti. Redaju se kroz knjigu tako i utemeljitelji čuvenog HPD (osnovan u Zagrebu 1874.) pa brojni znanstvenici, vlastelini, političari i ministri, među njima i mnogi šumari, socijalistički funkcioneri i novovjeki političari, a sve odreda planinari i planinarski dužnosnici, redaju se brojna planinarska društva i planinarski objekti. Osim brojnih fotografija, planina i nema baš previše – ovo je ipak knjiga o planinarstvu.

Poslije uvodnog dijela gdje se autor bavi filozofijom planinarenja i vraća u pretpovijest – do Aleksandra Velikog, Hanibala, Francesca Petrarke i Petra Zoranića, središnji dio povijesnog dijela knjige je Hrvatsko planinarsko društvo, njegovo osnivanje i djelovanje u složenim okolnostima od kraja 19. i početka 20. stoljeća. Nakon procvata planinarstva pod vodstvom najprije grofa Miroslava Kulmera, a potom dr. Ivana Krajača, advokata, ministra šuma i ruda u jednom razdoblju, slijede nedaće za vrijeme i poslije Drugog svjetskog rata, kada je u jednom trenutku planinarstvo bilo izopćeno kao “buržoaska izmišljotina”. Tek je po-

javom i uključivanjem u rad Planinarskog saveza Hrvatske Većeslava Holjevca (13 godina je bio predsjednik) stabilizirana i učvršćena planinarska organizacija.

U sljedećem dijelu knjige autor na čak 70 stranica precizno nabraja sva veća planinarska društva od 1874. do danas, i to na svim područjima današnje Hrvatske, osvrćući se i na hrvatska društva u BiH, ali i na određene planinarske aktivnosti izvan planinarskih organizacija.

U dijelu o stručnim djelatnostima planinarske organizacije govori se o penjanju, gorskoj službi spašavanja, speleologiji, planinarskom skijanju, planinarskoj orijentaciji, vodičkoj službi, putevima i markacijama, ali i o planinarskoj fotografiji, filmu, književnosti i publicistici. Značajna tema na koju se valja osvrnuti je i zaštita prirode.

Zaštita prirode. Poglavlje započinje tvrdnjom da su upravo planinari prvi pobornici zaštite prirode na ovim prostorima, a i sam autor drži da je autoritet na tom području. Tako ćete na više mjesta u ovoj knjizi naći konstrukcije kao “nemilosrdna sječa”, “treba istaknuti da gospodarenje šumama daje prednost sječi pred njegovom”, “štetne posljedice takve politike: sve je manje šume, a sve više goleti i bujica.” Žao mi je dr. Poljaka, kojega izuzetno cijenim kao planinara i spisatelja, što tijekom života i rada nikako nije uspio razlučiti što je šumarstvo i zaštita prirode, pa neću dalje raspravljati. Dovoljno je u ovom stručnom šumarskom časopisu prenijeti samo jedan mali dio iz knjige, a autor neka sam ocjeni svoju kritiku. Slijedi samo jedan citat iz poglavlja “Zaštita prirode”:

Poljak je, osim toga, kao urednik glasila Naše planine uveo redovnu rubriku Zaštita prirode te je u dnevnom tisku redovito upozoravao na svaku težu ili nezakonitu sječnu planinskih šuma imenujući krivce. Zbog jednoga takvog članka 1969. godine pod naslovom “Podrugivanje ili još nešto gore” tužilo ga je Šumsko gospodarstvo Zagreb okružnom sudu radi klevete time “što je, između ostalog, napisao da Medvednica nije njezina prćija, da se Šumarija njome služi kako bi sjećom namakla osobne dohotke, da Šumarija dijeli komične letke u kojima od izletnika traži čuvanje šuma na Medvednici a sama ih nemilo siječe, da je grad Zagreb vuku dao ovce na čuvanje i da bi morao Medvednicu oduzeti Šumariji umjesto da joj za nju godišnje dotira gotovo 30 milijuna”. Upravitelj šumarije i njegovi službenici donijeli su sa sobom na sud gomilu poslovnih knjiga i elaborata da dokažu kako njihova sječa nije štetna. Tko zna kako bi to završilo da sudac (Ranko Radović) nije bio sklon zaštiti prirode. Odbio je raspravu o tome poslušati li Šumarija štetno ili ne, te o tom pitanju obje stranke uputio u Akademiju znanosti, a što se tiče uvrede predložio je pomirbu, s time da se tuženi ispriča. Poljak se ispričao ovim riječima: “Ostajući u cijelosti kod sadržaja mog kritičnog članka, ispričavam se za

pojedine izraze ako su shvaćeni kao uvreda jer im je svrha bila isključivo kritika iz dobronamjernih pobuda” (NP 1970, 138). Šumarija je tužbom pokušala ušutkati kritike svog poslovanja, no u tome nije uspjela, ali je i nadalje povremeno pustošila šume na Medvednici. Naše planine su svaki put oštro reagirale i na to upozoravale javnost. Planinarsko je shvaćanje konačno odnijelo pobjedu: danas je Medvednica park prirode i njena se vrijednost više ne mjeri količinom posjećenih stabala.

No, bez obzira na izvjesne zablude, moramo uvažiti određene autorove opservacije o značenju plananara kao kontrolora radnji u okolišu, jer zaista su oni prisutni i tamo gdje zađe malo koji inspektor, imaju mehanizme da uzbune javnost kad se dogodi nešto ugrožavajuće, a nije za zanemariti ni njihovo fizičko djelovanje na skupljanju smeća. No, tvrdnja da “planinari nisu nestručnjaci, jer su u planinarskim školama dobili potrebno znanje o zaštiti okoliša” jako je opasna – osim što najveći broj planinara nije prošao škole, oni koji su ih pohađali dobili su dva sata obrazovanja od tzv. “stručnjaka”. No, vratimo se predstavljajući Zlatne knjige.

Deveti dio knjige predstavlja razmjerno detaljan pregled planinarskih kuća i drugih planinarskih objekata u Hrvatskoj i susjednim zemljama, naravno, opet sa zanimljivim osvrtom na njihovu povijest, koja seže u daleku 1870. g. do prve drvene piramide na Sljemenu pa do današnjih dana. Valja primijetiti da je autor spomenuo da je velik broj kuća uređen u bivšim lugarnicama i drugim objektima, koje su lokalne šumarije prepustile planinarima na korištenje. No ne možemo se oteti dojmu da autor to nerado komentira i škrt je na riječima kojima bi šumarima odao priznanje.

Biografski leksikon hrvatskih planinara A-Ž zadnji je dio knjige. Obuhvaća oko 800 osoba, po kriteriju da budu obuhvaćeni svi koji su duhovno ili materijalno utjecali na razvoj hrvatskog planinarstva. Iako je broj obrađenih osoba velik i valja pohvaliti autora na kvaliteti obrade, posebice povijesnih osoba, kao i onih, kako sam navodi *obrađenih u rubrikama Tko je tko i In memoriam* planinarskog časopisa, kojemu je bio urednikom. Za živuće osobe dosjetio se mogućnosti da same doprinesu knjizi na način da sami dostave biografske podatke. Nije toliko značajno što su pojedinci previše detaljno predstavljeni, ali prava je šteta što su izostale biografije značajnih pojedinaca za koje autor nije imao dovoljeno biografskih podataka, a čitatelju ništa ne znači opravdanje što su si pojedinci sami krivi što nisu poslali podatke.

Šumari u hrvatskom planinarstvu. Šumari očito nisu baš često formalizirali svoj status u planinarskim društvima, ali svakako su osobno bili u planini i sretali planinare i pomagali im. U ono sjajno predplaninarsko doba planinama su hodali gorštaci, koji su zapravo u planini živjeli, a odmah potom lovci i ugljenari, lugari i

šumari. Kad su konačno došli botaničari i slični “turišti”, znali su potražiti šumara da ih povede u planinu – samo u čuvenom Hirčevu Gorskom kotaru šumari su domaćini i vodiči u 25 pohoda – a svima je znan lugar Jakob Mihelčić iz Begova Razdolja, koji je u Bijeleske stijenje 28. srpnja 1899. uveo istog tog Hirca. Za Samarske stijenje “kriv” je lugar Ivan Karlović iz Mrkoplja (1912. s Ivanom Karajačem) i tako redom dalje. Iako ne možemo tvrditi da ćemo uspjeti prepoznati sve, ali u ovom bibliografskom leksikonu pronađeni su sljedeći šumari: Zvonimir B a d o v i n a c, ing. šumarstva, vrtni arhitekt, honorarni nastavnik na Š.F. u Zagrebu za predmet parkiranje; Ivan Đ u r i č i ć, mr. sc., dipl. ing. šum.; Pavle F u k a r e k, dipl. ing., dr. sc., sveučilišni profesor, akademik, vrlo istaknuti šumarski stručnjak – dendrolog i fitocenolog; Ivo G r o p u z z o, dipl. ing. šum.; Miroslav H i r t z, doktor filozofije, nastavnik Šum. zoologije, entomologije i lovstva na Šum. akademiji u Zagrebu (1913–1918); Ivo H o r v a t, botaničar, dr. sc., sveučilišni profesor; Oton K u č e r a, sveuč. prof. dr., prirodoslovac, profesor na Šumarskom fakultetu; Ante K v a t e r n i k, dipl. ing. šumarstva, šumarski nadzornik i savjetnik; Albin L e u s t e k, ing. šum., šumarski nadzornik; Jakob M i h e l č i ć, lugar; Ladislav M o l n a r, dipl. ing. šum.; Božica P a p e š - M o k o s, dipl. ing. šum.; Karlo P o s a v e c, dipl. ing. šum., savjetnik, likovni umjetnik; Ante P r e m u ž i ć, šumarski ing., nastavnik, viši ministarski savjetnik; Boris V r b e k, mr. sc., dipl. ing. šum.

Osim u ovom biografskom dijelu, šumari su prisutni u Zlatnoj knjizi putem brojnih objekata koje su ustupali na korištenje planinarima, putem brojnih cesta i staza kojima su planine otvorili posjetiteljima, posebice ovdje valja istaći nenadmašnu Premužićevu stazu na Velebitu te putem brojnih vodičkih akcija koje su poduzeli upravo lokalni lugari i šumari.

Konačno, značajno mjesto u knjizi zauzima i PD Šumar, prvo pravo šumarsko planinarsko društvo (po imenu i po sastavu), koje je osnovano razmjerno kasno u povijesti hrvatskog planinarstva (tek 2000. godine), ali već je svojim djelovanjem ostavilo značajan trag.

Branko Meštrić